

25.09.2013

Kj/62

§ 349

Sj / Valtuutettu Belle Selene Xian aloite vähäosaisten opiskelun tarpeesta työväenopistossa

HEL 2013-003033 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti katsoa valtuutettu Belle Selene Xian aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Xia Belle Selene valtuustoaloite Kvsto 27.2.2013 asia 46

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Belle Selene Xian aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Belle Selene Xia toteaa aloitteessaan, että työväenopiston opetustarjonnassa tarvitaan entistä enemmän kielten ja työelämässä tärkeiden taitojen kursseja. Lisäksi aloitteessa esitetään työväenopiston ilmoittautumis- ja tiedottamiskäytäntöjen muuttamista.

Kaupunginhallitus toteaa saatuun lausuntoon viitaten, että Helsingin työväenopiston toimintaa säätelee laki vapaasta sivistystyöstä, jonka mukaan vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) on uudistanut vuonna 2012 Helsingin työväenopiston ylläpitöluvan, joka määrittelee opiston koulutustehtävän seuraavasti: Helsingin työväenopisto järjestää vapaan sivistystyön arvojen pohjalta koulutusta, jonka tavoitteena on tukea yksilön omaehtoista kehittymistä ja hyvinvointia sekä osallisuutta

ja valmiuksia toimia yhteisöissä ja muuttuvassa yhteiskunnassa. Opiston koulutuksen painoalueet ovat vieraat kielet, musiikki ja kuvataide, käsityö, tietotekniikka, kirjallisuus- ja näyttämöaineet, yhteiskunnalliset aineet, luontoon ja ympäristöön liittyvät aineet, kotitalous, hyvinvointi ja terveys sekä oppiainerajat ylittävät teemat. Opisto järjestää suomen kielen koulutusta maahanmuuttajille.

Laissa vapaasta sivistystyöstä oppilaitoksen ylläpidosta määrätään mm., että oppilaitoksen toimiluvassa määrätään ylläpitäjää ja oppilaitosta koskevien tietojen lisäksi oppilaitoksen koulutustehtävä, opetuskieli sekä tarvittaessa erityinen koulutustehtävä ja muut koulutuksen järjestämiseen liittyvät ehdot. Muutoksista ylläpitämislupaan päättää opetus- ja kulttuuriministeriö.

Opiston uusi johtosääntö edellyttää opetussuunnitelman laatimista kurssisuunnittelun perustaksi. Opetussuunnitelmatyö aloitetaan vuonna 2013 ja opetussuunnitelma pyritään saamaan valmiiksi vuoden 2014 aikana. Opisto pyrkii pitämään huolta yleissivistävän vapaan sivistystyön laajasta tarjonnasta ylläpitoluvan mukaisesti.

Erilaiset muutokset niin yhteiskunnan kuin yksilöidenkin omassa elämässä aiheuttavat koulutustarvetta. Moni ennen yleissivistykseen liitetty taito tai tieto katsotaan kuuluvaksi nykyisin myös ammattisivistyksen piiriin. Näin voi sanoa esimerkiksi vuorovaikutus- ja ihmissuhdetaidoista.

Vapaan sivistystyön ominaispiirre on, että koulutukseen ja toimintaan mukaan hakeudutaan itse. Opiskelijan motiivit voivat olla moninaiset hänen hakeutuessaan työväenopiston kursseille.

Aloitteen tekijä toteaa, että kielten ja työelämässä tarvittavien taitojen opetusta pitäisi ottaa enemmän opetustarjontaan mukaan. Työväenopistossa on syksyllä 2013 tarjolla 23 vierasta kieltä. Kieliä on nyt noin 35 % opetustunneista, ml. suomi toisena kielenä. Syksyllä 2013 maahanmuuttajille järjestetään lisäksi työelämävalmiuksia kehittäviä kursseja, kuten CV:n ja työhakemuksen laatiminen.

Työväenopiston kursseille alkaa ilmoittautuminen kaksi kertaa vuodessa – elo- ja joulukuussa. Ilmoittautuminen kursseille jatkuu aina ensimmäisestä ilmoittautumispäivästä alkaen koko lukukauden ajan, niin kauan kuin kurssipaikkoja on vapaana. Opisto myös rohkaisee asiakkaita ilmoittautumaan kurssille jonoon. Mikäli opiskelija peruu kurssipaikan tai kurssimaksua ei ole maksettu eräpäivään mennessä, vapautuvaa paikkaa tarjotaan jonossa oleville. Useimmille kursseille voi ilmoittautua mukaan, vaikka kurssi olisi jo käynnistynyt.

Aloitteen tekijä toivoo työväenopiston asettavan selkeät ilmoittautumisajat kaikille kursseille ja että ilmoittautumisista

25.09.2013

Kj/62

tiedotetaan. Työväenopiston kursseille voi ilmoittautua puhelimitse tai paikanpäällä asiakaspalvelupisteessä sekä internetin välityksellä ilmonet.fi -palvelussa. Tällä pyritään huomioimaan mahdollisimman hyvin eri kohderyhmien tarpeet. Ilmoittautumisten alkamisesta tiedotetaan kuntalaisille mm. lehti-ilmoituksin, lehdistötiedotteilla, työväenopiston tiloissa ilmoitustauluilla sekä opiston internet- ja Facebook-sivuilla. Tarkat ilmoittautumisohjeet ja -ajat julkaistaan painetussa opinto-ohjelmassa, opiston internet-sivuilla sekä lehti-ilmoituksissa.

Ilmoittautumisten alkamista markkinoidaan myös erilaisin kampanjoin. Syksyn 2013 ilmoittautumisia on markkinoitu työväenopiston omien ja yhteistyökumppaneiden kanavien lisäksi muun muassa ulkomainontakampanjoilla raitiovaunuissa, metroissa ja linja-autoissa sekä kadunvarsien Adshel-tauluilla.

Kurssipaikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä, koska vapaan sivistystyön perusteisiin kuuluu vapaa hakeutumisoikeus.

Ilmoittautumisen kehittäminen on osa asiakaspalvelun kehittämissuunnitelmaa, samoin kurssien täyttöasteen nostaminen siellä, missä se on mahdollista.

Vähäosaisten opiskelumahdollisuuksia on pyritty parantamaan myöntämällä kurssimaksualennuksia monin perustein sekä vapauttamalla kurssimaksusta kokonaan, mikäli henkilön bruttotulot jäävät alle ns. pientuloisen rajan (käytännössä 1200 e/kk).

Opetushallitus on lisäksi myöntänyt työväenopistolle opintoseteleitä, joilla tuetaan ikäihmisten, eläkeläisten ja työttömien tietotekniikan opintoja sekä maahanmuuttajien suomen kielen ja tietotekniikan opintoja.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Xia Belle Selene valtuustoaloite Kvsto 27.2.2013 asia 46

Tiedoksi: Muutoksenhaku, valmistelu

Hallintokeskus

Päätöshistoria

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

25.09.2013

Kj/62

Kaupunginhallitus 09.09.2013 § 929

HEL 2013-003033 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen katsoa valtuutettu Belle Selene Xian aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Suomenkielisen työväenopiston jk 27.08.2013 § 72

HEL 2013-003033 T 00 00 03

Päätös

Johtokunta päätti antaa valtuutettu Belle Selene Xian allekirjoittamasta valtuustoaloitteesta (Kvsto 27.2.2013, asia 46, Dnro 2013-003033) seuraavan lausunnon:

Helsingin työväenopiston toimintaa säätelee laki vapaasta sivistystyöstä (21.8.1998/632, liite 1). Lain mukaan vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Vapaan sivistystyön oppilaitoksia ovat kansalaisopistot, kansanopistot, kesäyliopistot, liikunnan koulutuskeskukset ja opintokeskukset. Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Suomen koulutusjärjestelmä jakautuu tutkintotavoitteisiin ja vapaatavoitteisiin opintoihin. Opetus- ja kulttuuriministeriön sivulla on

yleiskuvaus koulutusjärjestelmästä

(<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutusjaerjestelmae/?lang=fi>).

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) on uudistanut vuonna 2012 Helsingin työväenopiston ylläpitöluvan, joka määrittelee opiston koulutustehtävän seuraavasti: Helsingin työväenopisto järjestää vapaan sivistystyön arvojen pohjalta koulutusta, jonka tavoitteena on tukea yksilön omaehtoista kehittymistä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja valmiuksia toimia yhteisöissä ja muuttuvassa yhteiskunnassa. Opiston koulutuksen painoalueet ovat vieraat kielet, musiikki ja kuvataide, käsityö, tietotekniikka, kirjallisuus- ja näyttämöaineet, yhteiskunnalliset aineet, luontoon ja ympäristöön liittyvät aineet, kotitalous, hyvinvointi ja terveys sekä oppiainerajat ylittävät teemat. Opisto järjestää suomen kielen koulutusta maahanmuuttajille.

Laki määrittelee vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpidosta seuraavaa (4§):

”Oppilaitoksen ylläpitäminen

Opetusministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan tämän lain mukaisen oppilaitoksen ylläpitämiseen.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että on olemassa sivistystarve ja että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset oppilaitoksen ylläpitämiseen ja koulutuksen järjestämiseen. Oppilaitosta ei voida perustaa taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Luvassa määrätään ylläpitäjää ja oppilaitosta koskevien tietojen lisäksi oppilaitoksen koulutustehtävä, opetuskieli sekä tarvittaessa erityinen koulutustehtävä ja muut koulutuksen järjestämiseen liittyvät ehdot. Muutoksista ylläpitämislupaan päättää opetusministeriö.

Kunta tai kuntayhtymä voi yhdistää vapaan sivistystyön oppilaitoksensa muuhun ylläpitämäänsä oppilaitokseen.

Opetusministeriö voi ylläpitäjää kuultuaan peruuttaa ylläpitämisluvaa, jos sivistystarpeen pysyvät muutokset tai muut koulutuksen järjestämiseen liittyvät painavat syyt sitä edellyttävät tai koulutus järjestetään vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä.”

Ylläpitölupia uusittaessa opetus- ja kulttuuriministeriö tähdensi, että oppilaitos voi tämän ylläpitöluvan myötä toimia vapaan sivistystyön alalla, mutta ei ammatillisen koulutuksen järjestäjänä.

Opiston uusi johtosääntö edellyttää opetussuunnitelman laatimista kurssisuunnittelun perustaksi. Opetussuunnitelmatyö aloitetaan vuonna

2013 ja opetussuunnitelma pyritään saamaan valmiiksi vuoden 2014 aikana. Opisto pyrkii pitämään huolta yleissivistävän vapaan sivistystyön laajasta tarjonnasta ylläpitoluvan mukaisesti. Erilaiset muutokset niin yhteiskunnan kuin yksilöidenkin omassa elämässä aiheuttavat koulutustarvetta. Moni ennen yleissivistykseen liitetty taito tai tieto katsotaan kuuluvaksi nykyisin myös ammattisivistyksen piiriin. Näin voi sanoa esimerkiksi vuorovaikutus- ja ihmissuhdetaidoista.

Vapaan sivistystyön ominaispiirre on, että koulutukseen ja toimintaan mukaan hakeudutaan itse. Opiskelijan motiivit voivat olla moninaiset hänen hakeutuessaan työväenopiston kursseille.

Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö ry (nykyisin Vapaa Sivistystyö ry) on julkaissut vuonna 2008 tutkimusraportin Omaehtoisen aikuisopiskelun vaikutukset. Vapaan sivistystyön opintojen merkitys ja vaikutukset aikuisten elämässä, jonka tekijöinä ovat Jyri Manninen ja Saara Luukannel. Tutkimuksessa arvioitiin vapaan sivistystyön piiriin kuuluvien opintojen vaikutuksia aikuisopiskelijoiden näkökulmasta. (http://www.vsy.fi/doc/Raportti_Vaikutukset.pdf)

Aloitteen tekijä toteaa, että kielten ja työelämässä tarvittavien taitojen opetusta pitäisi ottaa enemmän opetustarjontaan mukaan. Työväenopistossa on syksyllä 2013 tarjolla 23 vierasta kieltä. Kieliä on nyt noin 35 % opetustunneista, ml. suomi toisena kielenä. Syksyllä 2013 maahanmuuttajille järjestetään lisäksi työelämävalmiuksia kehittäviä kursseja, kuten CV:n ja työhakemuksen laatiminen.

Aloitteen tekijä mainitsee, etteivät aidosti kiinnostuneet opiskelijat pääse kursseille ja ehdottaa joustavaa ilmoittautumista, jolloin kurssit voisivat jatkuvat osallistujien määrästä huolimatta. Aloitteen tekijä toivoo myös, että kurssille voisi ilmoittautua kesken kurssin. Työväenopiston kursseille alkaa ilmoittautuminen kaksi kertaa vuodessa – elo- ja joulukuussa. Ilmoittautuminen kursseille jatkuu aina ensimmäisestä ilmoittautumispäivästä alkaen koko lukukauden ajan, niin kauan kuin kurssipaikkoja on vapaana. Opisto myös rohkaisee asiakkaita ilmoittautumaan kurssille jonoon. Mikäli opiskelija peruu kurssipaikan tai kurssimaksua ei ole maksettu eräpäivään mennessä, vapautuvaa paikkaa tarjotaan jonossa oleville. Useimmille kursseille voi ilmoittautua mukaan, vaikka kurssi olisi jo käynnistynyt.

Aloitteen tekijä toivoo työväenopiston asettavan selkeät ilmoittautumisajat kaikille kursseille ja että ilmoittautumisista tiedotetaan. Työväenopiston kursseille voi ilmoittautua puhelimitse tai paikanpäällä asiakaspalvelupisteessä sekä internetin välityksellä ilmonet.fi -palvelussa. Tällä pyritään huomioimaan mahdollisimman hyvin eri kohderyhmien tarpeet. Ilmoittautumisten alkamisesta tiedotetaan kuntalaisille mm. lehti-ilmoituksin, lehdistötiedotteilla,

25.09.2013

Kj/62

työväenopiston tiloissa ilmoitustauluilla sekä opiston internet ja Facebook-sivuilla. Tarkat ilmoittautumisohjeet ja -ajat julkaistaan painetussa opinto-ohjelmassa, opiston internet-sivuilla sekä lehti-ilmoituksissa.

Ilmoittautumisten alkamista markkinoidaan myös erilaisin kampanjoin. Syksyn 2013 ilmoittautumisia on markkinoitu työväenopiston omien ja yhteistyökumppaneiden kanavien lisäksi muun muassa ulkomainontakampanjoilla raitiovaunuissa, metroissa ja linja-autoissa sekä kadunvarsien Adshell-tauluilla.

Kurssipaikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä, koska vapaan sivistystyön perusteisiin kuuluu vapaa hakeutumisosoikeus. Opiston johtokunta on tehnyt päätöksen opiskelijaksi ottamisen perusteista seuraavasti: ”Johtokunta päätti opiskelijaksi ottamisen perusteiksi opiskelun vapaaehtoisuuden, pääsääntöisesti opiskelijoiden vähintään 16 vuoden iän, ilmoittautumisjärjestyksen, vapaan hakeutumisosoikeuden ja tarvittaessa aiemman osaamisen ao. oppiaineessa.” (Stojk 20.10.2009, §90).

Ilmoittautumisen kehittäminen on osa asiakaspalvelun kehittämissuunnitelmaa, samoin kurssien täyttöasteen nostaminen siellä, missä se on mahdollista.

Vähäosaisten opiskelumahdollisuuksia on pyritty parantamaan myöntämällä kurssimaksuallennuksia monin perustein sekä vapauttamalla kurssimaksusta kokonaan, mikäli henkilön bruttotulot jäävät alle ns. pientuloisen rajan (käytännössä 1200 e/kk).

Opetushallitus on lisäksi myöntänyt työväenopistolle opintoseteleitä, joilla tuetaan ikäihmisten, eläkeläisten ja työttömien tietotekniikan opintoja sekä maahanmuuttajien suomen kielen ja tietotekniikan opintoja.

11.06.2013 Palautettiin

Esittelijä

rehtori
Taina Hannele Saarinen

Lisätiedot

Taina Hannele Saarinen, rehtori, puhelin: 310 88501
taina.h.saarinen(a)hel.fi